Gemeente Weststellingwerf

11 NOV 2020

nr:

Sociaal Domein Fryslân

Bezoekadres
Gebouw Z Zaailand 106
8911 BN Leeuwarden

Postadres
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

(058) 233 83 88
secretariaat@sdfryslan.nl

Brede Aanpak Dakloosheid in Friesland 2021

Iedereen Gewoon Thuis

Samenwerkende gemeenten en opvangaanbieders in Friesland

21 september 2020

W3STST3LLINGW3RF

Colofon

Versie:	21 september 2020
Namens:	Sociaal Domein Fryslân, Friese gemeenten, MO aanbieders
Centrumgemeente:	Gemeente Leeuwarden

Werkgroep Brede Aanpak Dakloosheid
Sander Haga (SDF), Evert Boomsma (SDF), Machteld Aartsen (gemeente Leeuwarden), Rutger Kuipers (gemeente Heerenveen), Tilly Berkenbosch (gemeente Súdwest-Fryslân), Evelien Jager (gemeente Achtkarspelen/ Tytsjerksteradiel), Lara de Bruin (Zienn), Annemiek Schuurman (Leger des Heils), Marissa van der Molen (Limor).

Inhoud

Colofon ... 2
Inleiding ... 4
Friese samenwerking ... 5
Situatie Friesland ... 6
Dakloosheid ... 6
Kengetallen opvang Friesland ... 7
Betrokken partijen ... 7
Uitvoering en kwartiermakerschap ... 7
Aansturing en verantwoording ... 7
Ervaringsdeskundigheid ... 8
Plan Brede aanpak dakloosheid in Friesland ... 9
Ambitie ... 9
Visie ... 9
Preventie ... 9
Toeleiding ... 9
Opvang ... 10
Wonen ... 10
Projecten ... 11
Gevraagde bijdrage ... 11
Bijlage 1 Projecten ... 12
Project 1. Coördinatie uitstroom opvang ... 12
Project 2. Multidisciplinair team duurzaam verblijf ... 12
Project 3. Outreachend team ... 13
Project 4. Interventiewerk jongeren ... 13
Project 5. Gewoon Thuis ... 14
Project 6. Skills in de Stad ... 14
Project 7. Regionaal Transferpunt uitstroom ... 15
Bijlage 2 Begroting ... 16

Inleiding

In Nederland is het aantal dak- en thuislozen in tien jaar tijd verdubbeld naar 40.000 mensen en onder jongeren is het aantal dak- en thuislozen verdrievoudigd. Om aan deze situatie een einde te maken is er door het rijk 200 miljoen euro beschikbaar gesteld als extra impuls om dakloosheid te voorkomen en te bestrijden.

We zien een grote opgave in de maatschappelijke opvang. Helaas moeten we ook in Friesland constateren dat het aantal jongeren in de opvang toeneemt, dat het heel moeilijk is om voldoende passende huisvesting te vinden en dat de complexiteit van de hulpvraag toeneemt. Daarbij is er (gelukkig) steeds meer oog voor complicerende factoren zoals het hebben van een (licht) verstandelijke beperking, verslaving en schulden. Alle partijen in het veld zijn het er over eens: er moet wat veranderen. Dat we veel meer preventief aan de voorkant moeten gaan zitten om problemen in een vroegtijdig stadium te herkennen, aan te pakken en te adresseren. Er is een grote bereidheid om de zorg en ondersteuning voor deze kwetsbare mensen anders in te richten. De drijfveer is dat elke dakloze er één teveel is en dat dit organisatiebelangen overstijgt. Het plan is dan ook in nauwe samenwerking met de regiogemeenten en de netwerk(zorg)partijen tot stand gekomen.

Een andere aanleiding voor de herinrichting is de financiële situatie in het Sociaal Domein. Gemeenten hebben er sinds 2015 veel taken bij gekregen. Om deze te kunnen uitvoeren met minder middelen is sterk ingezet op transformatie. Effectief transformeren vraagt om grote personele en financiële inzet aan de 'voorkant' van de problemen die mensen hebben. Echter, met minder rijksbijdragen en daardoor oplopende tekorten in het Sociaal Domein wordt het steeds uitdagender om proactief en preventief te werken. Het bewustzijn om anders te gaan (moeten) werken is bij alle partijen aanwezig. Substitutie van zorg en verankering daarvan in organisaties en structuren van samenwerking vraagt echter tijd. De impuls van VWS zal dan ook benut worden om een duurzame transformatie in Friesland in gang te zetten.

De vraag vanuit VWS om een plan op te stellen voor de Brede Aanpak Dakloosheid heeft er toe geleid dat de Friese gemeenten en opvangaanbieders "rond de tafel" zijn gaan zitten om in zeer korte tijd dit plan te schrijven. De corona situatie heeft het belang van het hebben van een eigen vertrouwde plek extra onderstreept. Niet alleen voor daklozen zelf. Een eigen plek is letterlijk in het belang van de volksgezondheid. Dit besef voedt onze ambitie om dakloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en mocht het uiteindelijk toch nodig zijn, de opvang en ondersteuning zo goed mogelijk te regelen. Het voorliggende document voorziet in een plan wat in 2021 uitgevoerd kan worden onder de voorwaarde dat hiervoor extra middelen beschikbaar worden gesteld.

Onze ambitie en droom is om er voor te zorgen dat mensen zo weinig mogelijk op straat belanden. Mocht iemand ondanks alle inzet toch dakloos raken, dan willen wij er voor zorgen dat deze mensen zo snel mogelijk een nieuwe start kunnen maken op hun eigen plek. De projecten zoals beschreven in ons plan vormen een aanzet daartoe.

Friese samenwerking

In Friesland is er een hechte samenwerking tussen de 18 Friese gemeenten en met de netwerkpartijen die het hele Friese schaalniveau als werkgebied hebben. Dit bevordert korte lijnen en zorgt voor slagvaardigheid. De Friese gemeenten werken sinds 2015 in het Sociaal Domein Fryslân (SDF) nauw samen op het gebied van Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg.

In de afgelopen jaren zijn we met elkaar aan de slag gegaan om voor mensen met onbegrepen gedrag de onderlinge samenwerking die nodig is voor passende ondersteuning goed te organiseren. Het regionaal plan Beschermd Wonen wat momenteel wordt opgesteld bevat afspraken over de Friese samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen. Samen met de Friese woningcorporaties, zorgaanbieders en gemeenten nemen we deel aan het Actieprogramma Weer Thuis. Waarbij het doel is om afspraken te maken over de beschikbaarheid van woningen en ondersteuning voor mensen die momenteel in een BW-voorziening of in een opvangvoorziening verblijven. Eind 2020 willen we met alle betrokken partijen ook de wijze waarop de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) wordt georganiseerd herijken. De ambities uit het voorliggende plan vormen dan ook een logisch vervolg op in gang gezette ontwikkelingen in Friesland.

Een goed voorbeeld van een integrale samenwerking is de Friese aanpak personen met verward gedrag (PmVG), of beter personen met onbegrepen gedrag. Binnen de PmVG zijn op verschillende gebieden concrete maatregelen genomen om tot een goed werkende aanpak te komen. Een succesvol voorbeeld binnen de aanpak PmVG is het *Assertive Community Treatment* (ACT) team wat zich richt op bemoeizorg, behandeling en ondersteuning van zorgmijdende daklozen. Het is een team samengesteld met hulpverleners uit de GGZ, Verslavingszorg en maatschappelijke opvang. Deze methodiek blijkt in Friesland goed te werken zowel preventief als curatief. ACT teams of Bemoeizorgteams willen we daarom graag uitrollen op andere plekken in Friesland. Ook qua financiering is het ACT een voorbeeld van samenwerking tussen de gemeenten en de zorgverzekeraar. Zorgverzekeraar de Friesland is zeer enthousiast en wil de methodiek verder uitrollen in Friesland.

Situatie Friesland

Dakloosheid

Dakloosheid is meestal het resultaat van een lange en complexe voorgeschiedenis. Dakloosheid is vaak het gevolg van een grillige mix van persoonlijke pech, conflicterende systeemwerelden, institutioneel onvermogen van gemeenten en zorgpartijen, verkeerde keuzes, gebrek, kwetsbaarheid en schaarste. Daarnaast spelen economische ontwikkelingen een rol waar het gaat om een toename van het aantal economisch daklozen. De oorzaken van dakloosheid zijn meervoudig, de oplossing is dat ook. Dat betekent dat maatregelen gericht op het beëindigen van dakloosheid integraal en in samenhang met al bestaande voorzieningen moeten worden uitgevoerd. Daarom worden in dit plan projecten gepresenteerd die opgestart kunnen worden om het proces van transformatie met kracht in te zetten. Dit is een complex en langdurig proces. Een extra financiële impuls is noodzakelijk om een andere weg in te slaan.

Zoals terecht gesteld wordt in het advies van de Raad van Volksgezondheid en Samenleving bestaat **de** dakloze niet. De verschillen tussen daklozen zijn enorm. Wat daklozen echter gemeen hebben is dat zij geen plek aan kunnen wijzen waarvan ze kunnen zeggen dat het hun **eigen** plek is. Deze laatste schijnbaar eenvoudige gemeenschappelijkheid is ook bedrieglijk. Alsof de oplossing louter een kwestie is van voldoende huisvesting. Dat is uiteraard niet het geval. Wel is het kunnen beschikken over voldoende, passende en betaalbare huisvesting een randvoorwaarde om dakloosheid effectief tegen te gaan. Minstens net zo belangrijk is dat mensen op tijd voldoende ondersteuning krijgen in het onderkennen van- en oplossingen vinden voor hun vaak complexe psychosociale problematiek.

Op dit moment zijn er in Friesland op verschillende plekken voorzieningen voor opvang. De meeste staan in Leeuwarden en daarnaast ook in Sneek en Burgum. Er wordt onderscheid gemaakt tussen *eerste* opvang en *verlengde* opvang. Voorbeeld van eerste opvang is de nachtopvang. Vanuit de eerste opvang kunnen mensen ook doorstromen naar verlengde opvang. Zo stromen mensen vanuit de nachtopvang soms door naar de Algemene opvang waar 24 uurs verblijf wordt geboden. Gezinnen met kinderen worden in de Crisisopvang opgevangen. Regelmatig organiseren gemeenten zelf een alternatieve vorm van opvang, met name als er kinderen bij betrokken zijn. Voor jongeren van 18-25 jaar is er het Huis voor Jongeren waar ook eerste en verlengde opvang wordt geboden.

Toch zien we dat het aantal aanmeldingen voor opvang hoog blijft en stagneert de uitstroom vanwege het gebrek aan voldoende en passende woonruimte. Het is onze ambitie om de aanpak door te ontwikkelen, nog integraler te organiseren en meer naar de voorkant te brengen. Helaas zien we ook dat onder jongeren dakloosheid toeneemt. In het voorliggende plan willen we dan ook stevig inzetten op jongeren en besteden we in het bijzonder aandacht aan wonen en ondersteuning voor jongeren bijvoorbeeld op het gebied van Skills en het Interventiewerk. Vanzelfsprekend willen we in brede zin inzetten op het voorkomen van dakloosheid. Onder andere door het vergroten van kennis bij professionals en conform Housing First mensen perspectief op een eigen plek te bieden. Woningcorporaties en zorgaanbieders zijn essentiële partners in het realiseren van deze ambitie.

Problematisch is de stagnerende uitstroom naar zelfstandig wonen en het ontbreken van voldoende passende woonplekken. Waar mogelijk willen we met dit plan een bijdrage leveren aan de ambitie om meer passende en betaalbare woonruimte te realiseren. Het project Duurzaam Verblijf voorziet daar concreet in.

Kengetallen opvang Friesland

In 2019

- Maakten ca. 430 unieke personen gebruik van de Dagopvang.
- Verbleven ca. 260 unieke personen 1 of meer nachten in de Nachtopvang.
- Hebben ca. 95 personen een traject doorlopen in de Algemene Opvang.
- Is aan ca 235 personen crisisopvang geboden en aan 47 personen verlengd verblijf.
- Is aan 45 jongeren opvang geboden in het Huis voor Jongeren.
- Werden ca. 150 jongeren begeleid vanuit het interventiewerk jongeren.
- Werden ca. 100 volwassenen begeleid vanuit het interventiewerk volwassenen.
- Hebben ca. 95 personen deelgenomen aan een activeringstraject vanuit SKREP.
- Hebben 23 jongeren een gestart met een traject in het project Kamers met Kansen.
- Had het ACT team een caseload van ca. 70 personen in zorg.

Betrokken partijen

In Friesland zijn meerdere partijen betrokken bij de zorg en ondersteuning voor dakloze mensen. Aan de voorkant (als er sprake is van dreigend woningverlies) zijn het voornamelijk de wijk- en gebiedsteam medewerkers die de regie hebben als het gaat om het bieden van ondersteuning in de thuissituatie. Ook de woningcorporaties spelen een actieve rol. Niet alleen waar het gaat om het signaleren van problemen (huurschulden, maatschappelijke teloorgang, overlast etc.), maar vooral ook waar het gaat om het bieden van alternatieve woonvormen. In dat verband is het goed om te vermelden dat in Friesland de gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders deelnemen aan het landelijke actieprogramma Weer Thuis. Daar waar het gaat om opvang en ondersteuning spelen de aanbieders van maatschappelijke opvang een belangrijke rol en gaat het in bredere zin ook om de aanbieders van Beschermd Wonen. Daarnaast zijn de GGZ en de Verslavingszorg nauw betrokken als het gaat om bemoeizorg, diagnostiek en behandeling. Dat doen zij vanuit met behulp van de FACT teams en specifiek voor daklozen vanuit het eerder genoemde ACT Team. Verder beschikken diverse gemeenten over lokale initiatieven zoals de wijk- GGD'er. Naast woningcorporaties spelen ook particuliere verhuurders een grote rol bij herhuisvesting. De huisvesting door particuliere verhuurders vraagt wel bijzondere aandacht gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep en de diversiteit qua woningaanbod en woonkwaliteit.

Dat zoveel partijen in Friesland op verschillende manieren betrokken zijn is voor de uitvoering van het plan van grote meerwaarde.

Uitvoering en kwartiermakerschap

Er bestaat bij de betrokken partijen veel draagvlak voor en consensus over visie en ambitie. Vanwege de korte termijn waarin het plan tot stand is gekomen moeten er nog veel gebeuren op het gebied van bestuurlijke, organisatorische en financiële borging. Veel is afhankelijk van het verkrijgen van de gevraagde bijdrage. Het deels- of niet ontvangen van de gevraagde bijdrage zal naar verwachting een vertragend effect hebben op de uitvoering van de beoogde projecten. De realisatie op korte termijn (1 jaar) van de projecten uit dit plan kent daarom een voorbehoud van financiering (incidenteel en structureel). De benoemde projecten dragen bij aan het realiseren van een solide en duurzame keten van wonen, zorg- en ondersteuning passend bij de situatie in Friesland.

Vanwege de complexiteit en verwevenheid van de projecten, de samenhang met andere programma's in Friesland en omwille van het verstevigen van het bestuurlijk draagvlak, o.a. bij partijen die nog niet of minder nauw betrokken zijn geweest bij het opstellen van dit plan willen we een kwartiermaker aanstellen. De kwartiermaker wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan en het betrekken van alle relevante partijen. Alle gemeenten hebben middelen ontvangen voor de brede aanpak, in dit plan worden dan ook extra geen middelen aangevraagd voor het kwartiermakerschap.

Aansturing en verantwoording

In Friesland werken de Friese gemeenten op het gebied van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang samen binnen het Sociaal Domein Fryslân. Vanwege de regionale scope

van het plan sturen de Friese wethouders Sociaal Domein het plan bestuurlijk aan. De portefeuillehouder van de centrumgemeente Leeuwarden fungeert daarin namens de 18 Friese gemeenten als opdrachtgever voor dit plan. Verantwoording over het plan wordt afgelegd aan de wethouders Sociaal Domein vergadert in het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Fryslân (PO SDF). Het bestuurlijk commitment richting de netwerkpartners vindt plaats via de diverse regionale overlegtafels die er zijn op het gebied van o.a. Acute en niet Acute zorg.

Ervaringsdeskundigheid

In dit plan wordt niet expliciet ingegaan op de inzet van ervaringsdeskundigen. Dat wil niet zeggen dat hun inzet niet aan de orde is. Sterker nog, de implementatie van het plan zal niet kunnen zonder hierbij ervaringsdeskundigen te betrekken. De inzet van ervaringsdeskundigheid is vaak al aanwezig in het ondersteuningsaanbod. Deze betrokkenheid is vanzelfsprekend. Net zo als de betrokkenheid van wijk- en gebiedsteams en van de medewerkers van zorgaanbieders en woningcorporaties dat is. Het zijn juist deze mensen die vanuit de verbinding met de daklozen concreet gestalte geven aan onze visie en ambitie.

Plan Brede aanpak dakloosheid in Friesland

Ambitie

Het is onze ambitie dat iedereen een eigen plek heeft, ook als het tegenzit. Dat kan een reguliere woning zijn maar ook een Tiny House of een andere onconventionele woonvorm.

De beste manier om dakloosheid tegen te gaan is voorkomen dat mensen hun woning kwijtraken. Lukt dat niet dan is het zaak zo snel mogelijk weer een nieuw thuis te kunnen vinden. Het behouden van een woning vraagt ook dat op tijd een passend aanbod van zorg- en ondersteuning beschikbaar is. Ook noodzakelijk is institutionele souplesse. Medewerkers van wijk- en gebiedsteams, woningcorporaties en zorgaanbieders zullen zich moeten inspannen om zo creatief mogelijk, binnen de kaders van de wet en regelgeving, voorzieningen in te zetten. Ons plan bevat een aantal concrete projecten die in onderlinge samenhang uitdrukking geven aan onze ambitie. Deze projecten staan beschreven in bijlage 1.

Visie

Kort samengevat is onze visie "iedereen gewoon een (t)huis".

Deze visie is gericht op 4 pijlers:

1. Preventie
2. Toeleiding
3. Opvang
4. Wonen

Preventie

Onder preventie verstaan we in eerste instantie het voorkomen dat iemand zijn woning of verblijfsplaats verliest. Afhankelijk van de situatie waarin iemand zich bevindt zal preventie gericht kan zijn op verschillende doelen. In de thuissituatie is preventie gericht op het voorkomen van escalatie, herstellen van rust en stabiliteit en het voorkomen dan wel verhelpen van schulden. Preventie richt zich in dit plan ook op de omgeving door outreachend met goed getrainde professionele hulpverleners aanwezig en zichtbaar te zijn. Daarnaast richt preventie zich op het bestendigen van maatschappelijk herstel voorafgaand en na uitstroom uit een opvangsituatie. Duurzame betrokkenheid en (intensieve) begeleiding op de verschillende levensgebieden kunnen voorkomen dat oude problemen weer terugkeren.

Via multidisciplinair outreachend werk willen wij de drempel verlagen voor mensen die het moeilijk vinden om hun hulpvraag kenbaar te maken. Deze bemoeizorgteams bereiken mensen die zich aan diverse vormen van zorg en ondersteuning onttrekken met als risico vergaande maatschappelijke teloorgang. Het interventiewerk is daar aanvullend op en differentieert qua werkwijze naar doelgroepen, specifiek jongeren.

Preventie heeft ook betrekking op het voorkomen van verslechtering van de situatie door bijvoorbeeld er voor zorgen dat er een juiste en samenhangende diagnose wordt opgesteld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de psychische gesteldheid maar ook naar sociaal en somatisch welbevinden. Vanuit contact, vertrouwen kan deze diagnostiek tot stand komen. Via een eventuele behandeling kan vervolgens effectief worden toegeleid naar passende vervolgondersteuning, zorg en plaatsing. Het ACT Team heeft daar goede ervaringen mee opgedaan en deze aanpak willen we graag uitrollen in de rest van Friesland.

Toeleiding

Onder toeleiding verstaan wij dat in de diverse stadia van preventie, opvang, verblijf in een zorginstelling, penitentiaire instelling of thuissituatie toeleiding naar passende zorg en ondersteuning effectief en efficiënt verloopt. Een goede toeleiding zorgt er voor dat mensen niet van het kastje naar

de muur worden gestuurd en worden 'rondgepompt' in het zorglandschap. Naarmate de complexiteit van de hulpvraag toeneemt neemt ook het aantal partners wat betrokken is bij de zorg en ondersteuning toe. Toeleiding gaat dan om een goede samenwerking in het netwerk, mandaat om voorzieningen in te zetten en het faciliteren van transfermomenten bijvoorbeeld vanuit een intramurale setting naar een thuissituatie. In dit plan willen we daarom inzetten op een transferpunt waarin ketenpartijen een goede match kunnen maken op het snijvlak van wonen/verblijf, zorg en ondersteuning. Daarmee heeft een goede toeleiding ook een preventieve werking en schept het duidelijkheid in de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. In het transferpunt, inhoudelijke verbonden met het actieprogramma Weer Thuis, werken gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties samen.

Opvang

Hoewel we er alles aan willen doen om te voorkomen dat mensen dakloos raken realiseren we ons dat er altijd personen zullen zijn die niet op eigen kracht in huisvesting kunnen voorzien. Daarom zullen opvangplekken altijd noodzakelijk blijven. We denken dat het er wel minder kunnen zijn dan nu het geval is. We willen de opvangfunctie anders gaan organiseren. Opvang als het niet anders kan en als het moet dan zo kort mogelijk. Afhankelijk van de situatie zal opvang tussen de 3-9 maanden kunnen duren. Mensen die wel zelfredzaam zijn willen we alleen als het echt nodig is opvangen, maar liever zo snel mogelijk hun eigen plek bieden vanwaar uit zij verder geholpen worden. De tijd dat iemand wordt opgevangen willen we zo goed mogelijk benutten. We willen ervoor zorgen dat mensen als ze weer gewoon thuis gaan wonen, goed landen in de woonomgeving en een nieuwe start kunnen maken. Om de uitstroom in 2021 goed te organiseren willen we per opvangaanbieder een uitstroom coördinator aanstellen en die onderdeel uitmaken van het transferpunt.

Wonen

Wonen is een recht wat we in dit plan concreet willen maken. Gewoon Thuis door aan te sluiten bij de woonwens en -behoefte en als vertrouwde basis voor inbedding in de samenleving. Met- of zonder ondersteuning. Door rekening te houden met elkaar en met de omgeving. Het recht om zelf vorm te geven aan je leven en daar ook verantwoordelijkheid voor te nemen vraagt wel om tolerantie van de woonomgeving. We willen een aantal hiaten in de mogelijkheden voor wonen opvullen. Bijvoorbeeld door plekken voor duurzaam verblijf te realiseren. Met dit plan willen we mogelijk maken dat iedereen op een zo normaal mogelijke manier kan voorzien in zijn of haar woonbehoefte zonder dat er eerst van alles moet escaleren. En soms is daarbij wat extra's nodig, een steun in de rug. Een kamer voor een student, het delen van een woning, een unit voor iemand die de conventie voorbij is of gewoon een huis in de buurt. Voor jongeren in een kwetsbare positie willen we zoveel mogelijk maatwerk bieden in het zelf vinden van creatieve oplossingen (bijvoorbeeld t.a.v. de kostendelersnorm).

Projecten

In dit plan hebben we veel initiatieven en projecten voor ogen die moeten bijdragen aan onze ambitie om een dakloosheid in Friesland terug te dringen. De projecten hangen sterk met elkaar samen. Uitvoering van het ene project maakt de uitvoering van een ander project mogelijk, zo treedt er een domino effect op. Een voorbeeld daarvan is dat zonder de inzet van de Gewoon Thuis methode via het transferpunt uitstroom uit de maatschappelijke opvang zal stagneren omdat de thuisondersteuning dan niet geborgd is. In bijlage 1 worden de projecten toegelicht. In de tabel hieronder staan de projecten benoemd.

	Project	**Pijler**	**Bereik/capaciteit**
1.	Coördinatie uitstroom opvang	Preventie en Opvang	100 trajecten
2.	Multidisciplinair team duurzaam verblijf	Wonen	12 trajecten
3.	Outreachend team	Preventie	40 trajecten
4.	Interventiewerk jongeren	Preventie en Toeleiding	100 trajecten
5.	Gewoon Thuis	Wonen	100 trajecten
6.	Skills in de Stad	Wonen en Preventie	37 plekken
7.	Regionaal Transferpunt	Toeleiding	100-120 toeleidingen

Gevraagde bijdrage

Voor de uitvoering van het plan vragen wij voor de regio Friesland een bijdrage van € 3.395.000 miljoen voor 1 jaar aan. In bijlage 2 staat de begroting voor de uitvoering van de projecten. De gevraagde bijdrage zal voornamelijk worden ingezet om vanuit de verschillende pijlers de benodigde ondersteuningstrajecten in te zetten.

Bijlage 1 Projecten

Project 1. Coördinatie uitstroom opvang

De maatschappelijke opvang heeft als doel mensen die dakloos zijn tijdelijk op te vangen. Om deze functie zo breed mogelijk beschikbaar te houden is uitstroom van mensen uit de opvang naar andere huisvesting essentieel. Daarom willen we de uitstroom uit de opvangvoorzieningen bevorderen, versnellen en mensen zo snel mogelijk in een thuissituatie laten werken aan herstel. Om deze versnelling in 2021 stevig te positioneren willen we bij de drie betrokken opvangaanbieders medewerkers inzetten met de opdracht om de uitstroom actief te faciliteren. Dit laatste door casuïstiek op te pakken en knelpunten die de uitstroom belemmeren praktisch op te lossen door werkprocessen te stroomlijnen. Deze medewerkers fungeren vanuit de opvangorganisaties tevens een brug naar het transferpunt (project 7 in dit plan). Specifiek voor uitstroom uit het Huis voor Jongeren en ter voorkoming van instroom in de opvang van jongeren willen Kamers met Kansen in Friesland uitbreiden. Kamers met Kansen werkt goed in Friesland en draagt bij aan het voorkomen van zwerfgedrag onder jongeren. Jongeren huren zelf een kamer, maar worden ondersteunt door vrijwilligers. De toeleiding naar Kamers met Kansen wordt gecoördineerd in samenspraak met de ROC's in Friesland.

Inzet gevraagde bijdrage

De gevraagde bijdrage zal worden ingezet om bij de betrokken aanbieders formatie beschikbaar te stellen. Uitgegaan wordt van 2 fte (0,5 – 1 fte per organisatie). Voor de coördinatie van Kamers met Kansen wordt 1 fte ingezet.

Project 2. Multidisciplinair team duurzaam verblijf

We zien dat er een groep mensen is die vanwege bijzonder complexe problematiek zeer moeilijk te huisvesten zijn. Deze mensen rouleren tussen instellingen, opvang of detentie. Ze zwerven regelmatig op straat of verblijven hier dan daar. Naast het persoonlijk leed wat dit met zich mee brengt, zorgt het vaak voor overlast en legt het druk op de leefomgeving. Dit laatste draagt niet bij aan een zachte landing in de wijk en de bereidheid bij woningcorporaties waar het gaat om het huisvesten van kwetsbare doelgroepen. Vanwege het ontbreken van aanbod ontstaat er in de reguliere voorzieningen druk om mensen te plaatsen die daar eigenlijk niet op hun plek zijn. Daarnaast vallen deze mensen vaak uit voorzieningen vanwege incidenten die zich voordoen. Tevens komen deze mensen vaak niet aanmerking voor plaatsing in een voorziening vanwege bepaalde contra indicatoren die worden toegepast, bijvoorbeeld LVB, verslaving of psychiatrie.

In het kader van de aanpak personen met verward gedrag is gekeken naar de ontwikkeling van voorzieningen in de Friese regio voor duurzaam verblijf. Duurzaam verblijf richt zich op de doelgroep zeer moeilijk plaatsbaren. Kern van de gewenste voorziening is dat er in principe geen contra indicaties zijn voor plaatsing. Duurzaam verblijf richt zich vooral op stabilisatie, rust en waar mogelijk activeren, niet op behandeling. Een multidisciplinair team moet de benodigde zorg en ondersteuning bieden gericht op de complexe onderliggende problemen. Het concept hiervoor is uitgewerkt en wordt besproken met de diverse partners, waaronder de zorgverzekeraar. Ingeschat wordt dat er behoefte is aan ca. drie voorzieningen met in totaal ongeveer 30-36 plekken. Deze voorzieningen hebben een kleinschalig karakter en worden verspreid over de provincie. Duurzaam verblijf leidt tot rust en stabiliteit bij de bewoner, minder recidive (met vaak als gevolg uitzetting), maatschappelijk rendement op zorg en ondersteuning, afname van politie inzet en overlast in de omgeving.

Duurzaam verblijf bevindt zich op het snijvlak van diverse domeinen. De doelgroep raakt zowel aan het Sociaal Domein (Wmo) als aan het Zorgdomein (ZVW/WLZ) en aan het Veiligheidsdomein (Justitie) en de Ketenveldnorm Beveiligde Zorg en Levensloop. Het is de verwachting dat cliënten voor lange tijd wonen in de duurzaam verblijfsvoorziening.

Inzet gevraagde bijdrage

We verwachten dat het niet nodig is om nieuwe voorzieningen te bouwen. We willen in Friesland starten met één pilotproject 'Duurzaam Verblijf'. Onderdeel van de pilot is de inzet van een 24/7

multidisciplinair team van ervaren medewerkers. De bijdrage van het rijk zal gebruikt worden voor het samenstellen van dit team.

Borging
Het is de verwachting dat uiteindelijk de trajectfinanciering zal bestaan uit een mix van Wmo middelen, verzekerde- en forensische zorg.

Project 3. Outreachend team

Op dit moment is er een ACT team in Friesland actief. Het werkgebied is de gemeente Leeuwarden en de doelgroep bestaat hoofdzakelijk uit dak- en thuislozen die in de nachtopvang verblijven. Het ACT Team heeft hele goede resultaten opgeleverd en ook een forse besparing in de reguliere OGGZ. De kracht van het ACT team is dat zij outreachend en domein overstijgend werken. Het ACT team is een gespecialiseerd bemoeizorgteam. Signaleren, vinden, begeleiding en behandeling maken onderdeel uit van de methodiek. Kenmerk van de ACT methodiek is de duurzame betrokkenheid bij de persoon en vasthoudendheid.

Afhankelijk van de samenstelling en de omvang van het werkgebied omvat een team ca. 7 fte. De methodiek van het ACT team zou ook op andere plekken effectief kunnen zijn. Het doel is casefinding, vroegtijdige signalering, contactlegging, diagnostiek, toeleiding en het op gang brengen van goede netwerksamenwerking. Naast samenwerking met- is kennisoverdracht naar wijk- en gebiedsteams onderdeel van het werk van de outreachende teams. Onderzocht moet worden of 24/7 inzet van toegevoegde waarde kan zijn. De teams vullen een hiaat op wat bestaat tussen wat de reguliere FACT teams doen en waar wijk- en gebiedsteams niet aan toe komen of voor zijn toegerust. De teams zijn daarmee aanvullend op de lokale zorgstructuur van FACT- en wijkteams en wijk GGD'ers. Gedacht wordt aan op termijn twee extra teams in Friesland. De werkwijze zal verschillen van de werkwijze in Leeuwarden omdat het werkgebied van ACT in Leeuwarden zich hoofdzakelijk richt op (het centrum van) de stad Leeuwarden. Het werkgebied van de nieuwe teams zal veel groter zijn en zich uitstrekken over meerdere stedelijke kernen en het buitengebied. Dit is van invloed op de werkwijze van de teams. De caseload omvat in 2021 ca. 40 cliënten.

Inzet gevraagde bijdrage
De bijdrage van het rijk zal gebruikt worden voor het samenstellen van één regionaal werkend team in 2021.

Project 4. Interventiewerk jongeren

Het doel van de brede aanpak dakloosheid is om te voorkomen dat mensen dakloos raken. Hier is nog winst te behalen. Vooral nu we zien dat het aantal dakloze jongeren stijgt. Interventiewerk gaat om het bereiken van (groepen) jongeren die tussen wal en schip dreigen te belanden. Het interventiewerk is aanvullend op het Outreachend werk wat zich hoofdzakelijk op volwassenen richt. Interventiewerkers gaan er op uit om deze jongeren te vinden en aan te spreken. Met name op het gebied van het jeugd interventiewerk constateren we dat de behoefte groter is dan het aanbod. Door oog te hebben voor jongeren willen we het preventief aanbod vergroten om te voorkomen dat jongeren dak- of thuisloos worden. Het interventiewerk heeft een sterke signaalfunctie. Interventiewerkers spreken de taal van jongeren en zijn goed in het bouwen aan vertrouwen. Het interventiewerk speelt een belangrijke rol als het gaat om toeleiding naar de juiste loketten. Met name waar het gaat om onderwijs of schuldhulpverlening. Door het interventiewerk uit te breiden worden meer mensen bereikt en moet uitval en instroom in de opvang worden verminderd. Ook het project Skills in de Stad richt zich specifiek op ondersteuning voor de groep jongeren. Op die manier hebben we mogelijkheden om vroegtijdig te signaleren en plekken waar die 'zo thuis mogelijk' zijn, waardoor verdere uitval mogelijk voorkomen wordt.

Inzet gevraagde bijdrage
Uitgegaan wordt van 4 fte interventiewerk.

Borging
De structurele borging van het interventiewerk moet gevonden worden in de besparing die wordt gerealiseerd als gevolg van een verminderde instroom in de opvang en de afbouw van

opvangvoorzieningen als gevolg daarvan. Daarnaast zal onderzocht worden hoe het interventiewerk in de lokale situatie van gemeenten ingebed kan worden.

Project 5. Gewoon Thuis

Gewoon Thuis is wat we in Friesland bedoelen als we het hebben over Housing First. We willen graag dat iedereen zich gewoon thuis kan voelen, in wat voor vorm dan ook. We accepteren dat Gewoon Thuis voor iedereen iets anders kan betekenen en dat woonwensen niet gelijk staan aan woonbehoeften. Wat we ons ook realiseren is dat niet iedereen het vermogen heeft om volledig op eigen kracht vorm en inhoud te geven aan gewoon thuis. Gelukkig zijn er mogelijkheden om mensen daarbij te ondersteunen. We willen daarom gewoon thuis als methodiek toepassen voor mensen die uit een opvangsituatie komen of daarin dreigen te belanden. Gewoon Thuis is een intensief ondersteuningspakket in de thuissituatie. Het (opnieuw) leren van woonvaardigheden en het voorkomen dan wel verhelpen van schulden, etc.. De deelnemer weet gedurende het hele traject waar hij of zij aan toe is. We denken dat we op termijn met de methode jaarlijks tussen de 100-120 mensen kunnen ondersteunen.

Inzet gevraagde bijdrage

Om gewoon thuis mogelijk te maken willen we in 2021 ca. 10 fte inzetten voor de uitvoering van Gewoon Thuis. Daarmee verwachten we 100 trajecten te kunnen uitvoeren in de periode 2021.

Borging

De gewoon thuis methode hangt sterk samen met wat we willen bereiken in het kader van het Actieprogramma Weer Thuis. De uitstroom uit de opvang wordt gefaciliteerd door de inzet van een Gewoon Thuis traject. Daarnaast leggen gemeenten en woningcorporaties in hun prestatieafspraken vast op welke manier en voor wie gewoon thuis beschikbaar is. De ervaring die gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties opdoen in 2021 draagt bij aan inbedding van Gewoon Thuis in het "reguliere" ondersteuningsaanbod wat gemeenten inkopen.

Project 6. Skills in de Stad

Leeuwarden is één van de pilot gemeenten voor Skills in de Stad. Skills in de Stad richt zich op een integrale aanpak voor jong volwassenen tussen de 18 en 35 jaar. De focus ligt op onderwijs, wonen, werken en ondersteuning. Het Skills concept voorziet in de behoefte aan aanbod voor een groeiende groep jongeren met zeer complexe problematiek die bij het reguliere aanbod dreigen uit te vallen of al zijn uitgevallen. Wij willen deze jongeren de kans bieden om veilig te kunnen wonen en te werken aan herstel en participatie. Waar ook gewerkt wordt aan het verhelpen van schulden. Kamers met Kansen voorziet daar op een andere manier in. Daar waar Kamers met Kansen een doelgroep bedient die een hoge mate van zelfredzaamheid heeft richt Skills zich op jongeren met een complexere voorgeschiedenis en zorgvraag. Wat beide projecten gemeen hebben is dat er een sterke verbinding ligt met het onderwijsveld en een focus op het behalen van een startkwalificatie en participatie. Skills in de Stad voorziet in de realisatie van 30-40 wooneenheden, voor de realisatie van de wooneenheden is een bijdrage gevraagd bij het ministerie van BZK in het kader van de regeling voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Ook jongeren die niet verblijven binnen Skills kunnen deelnemen aan het aanbod van Skills. Het heeft daarmee een positieve uitstraling naar de wijdere omgeving. Door middel van Skills willen wij jongvolwassenen een aanpak bieden wat dakloosheid onder jongeren voorkomt. Skills als concept heeft meerdere "eigenaren". Vanwege de samenhang tussen Participatie, Wonen, Onderwijs en Sociaal Domein zien we in Skills de samenwerking tussen de ketenpartijen uit de verschillende domeinen concreet worden. Skills is een concept waarin zowel de gewenste transformatie Sociaal Domein plaatsvindt als in het Ruimtelijk Domein op het punt van de transformatie van maatschappelijk vastgoed.

Inzet gevraagde bijdrage

De gevraagde bijdrage is vooral bedoeld om deelnemers aan het Skills project de integrale ondersteuning te bieden in maatwerktrajecten. Uitgegaan wordt van 9 fte inzet met naast coaching en support ook 24/7 aanwezigheid. Daarnaast is de bijdrage bestemt voor de verdere uitwerking en detaillering van het concept Skills, het verdiepen van het draagvlak bij ketenpartijen en er wordt bijgedragen aan de opstart- en transitie kosten.

Borging
De structurele borging van Skills voor de langere termijn wordt bepaald door de integratie van Skills in de "reguliere" voorzieningenstructuur. Beoogd wordt om een aantal huidige voorzieningen te integreren in het Skills concept waarmee een ombuiging van financieringsstromen wordt bereikt. Daarnaast zal Skills ingebed moeten worden in de lokale ondersteuningsstructuur waarin het proces van toeleiding en beschikking van trajecten zo regulier mogelijk plaatsvindt.

Project 7. Regionaal Transferpunt uitstroom

De regio Friesland neemt deel aan het Actieprogramma Weer Thuis. Het doel van Weer Thuis is het bevorderen van de uitstroom uit voorzieningen en een zachte landing in de woon- en leefomgeving. Onderdeel van het actieprogramma is het oprichten van een regionaal transferpunt om de uitstroom uit o.a. Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Residentiele Jeugdhulp te matchen aan passende huisvesting en ondersteuning. In het kader van dit plan is ook besproken om het transferpunt te positioneren op het punt van toeleiding in het algemeen voor de groep mensen met een complexe hulpvraag.

Het transferpunt zorgt voor overzicht van de instroom en herkomst van cliënten en de toeleiding naar een eigen plek in combinatie met passende zorg en ondersteuning. In het regionaal transferpunt kunnen alle verzoeken voor bemiddeling naar plaatsing vanuit instellingen in behandeling genomen worden en verdeeld worden over de beschikbare plekken. Binnen het transferpunt kan bovendien een overlegtafel worden georganiseerd waarin de zorg- en ondersteuningsbehoefte besproken kan worden.

De verwachting is dat via het transferpunt in 2021 tussen de 100-150 mensen kunnen worden gekoppeld aan een passende woonplek. Het transferpunt vormt een samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraar en woningcorporaties aangevuld met partijen uit het domein van Zorg en Veiligheid (Veiligheidshuis, GGD etc.).

Inzet gevraagde bijdrage
Voor het bemensen van een transferpunt wordt uitgegaan van 2 fte.